NEWSPAPER PUBLICATIONS

'ଦେଶର ଗର୍ବ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ'

ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଉଦ୍‌ଘାଟନୀ ଅବସରରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ, ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର ଓ ଅନ୍ୟମାନେ।

କଟକ ଅଫିସ,୨୫।୨

କଟକ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରରେ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଶନିବାର ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଯାଇଛି। ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି କହିଥିଲେ, ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଦେଶର ଗର୍ବ। ଏଥିସହ ସେ ନାଗରିକର ଅଧିକାର ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିବା ଉପରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଥିଲେ। ସେହିପରି ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର କହିଥିଲେ, ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ମାଧ୍ୟମରେ ଇତିହାସକୁ କେବଳ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ ବରଂ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି। ହାଇକୋର୍ଟ ଓ ଜିଲାକୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ରେକର୍ଡ ରୁମ୍‌ରେ ଥିବା ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପୂର୍ବର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି। ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ଘଟଣାବଳୀ ସମ୍ପର୍କିତ ବହୁ ଲୁକ୍କାୟିତ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ଏଠାରେ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଛି। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ନୁହେଁ, ସାରା ଦେଶର ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରତିଫଳନ। କାରଣ ଯେକୌଣସିଠାରେ ସଂଘଟିତ ଘଟଣାବଳୀର ଦର୍ପଣ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଧ୍ୟୟନ, ଅଧ୍ୟାପନା ଓ ଗବେଷଣା ଆଦିର ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥଳ ପାଲଟିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି କହିଛନ୍ତି। ବିଚାରପତି ଦେବବ୍ରତ ଦାଶ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇ କହିଥିଲେ, ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଐତିହ୍ୟ ରହିଛି। ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସରେ ପ୍ରାଚୀନ ସମୟରୁ ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ ଇତିହାସ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ଏହି ଅବସରରେ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ର ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶନକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା। ବିଚାରପତି ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥିଲେ।

ଉଦ୍‌ଘାଟନ କଲେ ରାଜ୍ୟପାଳ

ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ମ୍ୟୁଜିୟମର କନ୍‌ସଲଟେଟିଭ କମିଟି ସଦସ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡ. ଏ. କେ. ମିଶ୍ର, ଡ. ନିବେଦିତା ମହାନ୍ତି, ଟ୍ରାଇବାଲ ମ୍ୟୁଜିୟମର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏ. ବି. ଓତା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ବିଭାଗର ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶୁଚିସ୍ମିତା ମାନ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଫେସର ନୀହାର ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଇନ୍‌ଟାକ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଲ୍ଲିକା ମିତ୍ରଙ୍କ ସମେତ ହାଇକୋର୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟରତ ବିଚାରପତି, ପୂର୍ବତନ ବିଚାରପତି, ଆଡ୍‌ଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ, ବରିଷ୍ଠ ସରକାରୀ ପ୍ରଶାସକ, ମଧୁସୂଦନ ଆଇନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ୟୁନିଭର୍ସିଟି ଲ' କଲେଜ ଓ ରେଭେନ୍‌ଶା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟାପକ, ଛାତ୍ରୀଛାତ୍ରମାନେ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ। ଉଦ୍‌ଘାଟନୀ ସମାରୋହ ଶେଷ ହେବାପରେ ରାଜ୍ୟପାଳ, ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ମ୍ୟୁଜିୟମର ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ୟାଲେରି ବୁଲି ଦେଖିଥିଲେ। ସେହିପରି ଛାତ୍ରୀଛାତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ର ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ୟାଲେରି ବୁଲି ଦେଖିଥିଲେ। ଏଥିରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିବା ଜନଜାତି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା, କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌ର ପ୍ରତିକୃତି ଓ ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ଏବଂ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ହୋଇଥିବା ଛାତ୍ରୀଛାତ୍ରମାନେ କହିଛନ୍ତି।

ଆକର୍ଷଣୀୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍

ସାଇତିଛି ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ମୃତି

କଟକ,୨୪।୨(ବ୍ୟୁରୋ): ଇଂରେଜ ବିରୁଦ୍ଧ ଲଢି ପ୍ରାଣବଳୀ ଦେଇଥିବା ସହିଦ୍ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କ ଫାଶୀ ସଂପର୍କିତ ରାୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ରିଟିସ୍ ଅମଳର ଘଟଣା, ପୁରୁଣା କାଲ୍‌କୁଲେଟର, ପୁରୁଣା ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନେକ ସ୍ମୃତିକୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍‌ରେ। ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରରେ ଥିବା ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ କେବଳ ହାଇକୋର୍ଟ ନୁହେଁ କୋରାପୁଟ ଅଦାଲତଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବାରିପଦା, ବଲାଙ୍ଗୀର, ଗଞ୍ଜାମ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ପୁରୁଣା ସାମଗ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ଏହି ସବୁ ସାମଗ୍ରୀ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌କୁ ବେଶ୍ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିଛି। ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ରହିଛି ଏମିତି ଏକ କାଲୁକେଲଟର ଯାହାର ଗୋଟେ ପଟେ କି' ବୋର୍ଡ ଓ ଅନ୍ୟପଟେ ଡିସ୍‌ପ୍ଲେ ବୋର୍ଡ଼ ବଦଳରେ ଅଛି କାଗଜ ପ୍ରିଣ୍ଟର। ସେଥିରେ ବୋଧହୁଏ ହିସାବ ଦେଖାଉଥିଲା। ସେହିପରି କୋରାପୁଟ ଅଦାଲତରେ ସେତେବେଳେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଏକ ପୁରୁଣା ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍ ବି' ରହିଛି। ପୁଣି ରହିଛି ପିତ୍ତଳ ଷ୍ଟାମ୍ପ, ବ୍ୟାଜ୍ ଭଳି ସାମଗ୍ରୀ। ଏହା ବାଦ୍ ମାମଲା ପରିଚାଳନାର ବିଭିନ୍ନ ଦୃଶ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଇଛି।

ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବାସଗୃହକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପରିଣତ କରାଯାଇଛି। କ୍ୟାଣ୍ଟନମେଣ୍ଟ ରୋଡ୍‌ରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ନୂତନ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପରେ ଏହା ଖାଲିପଡିଥିଲା। ପ୍ରାୟ ୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଛି। ଏଥିରେ ୭ଟି ଗ୍ୟାଲେରୀ ରହିଛି। ପ୍ରଥମ ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଇତିହାସର ଚିତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ରାଜାରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ସମୟରୁ କିପରି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା, ମୋଗଲଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବ ଇଂରେଜ ଶାସନ ସମୟର ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି। ଗ୍ୟାଲେରୀ-୨ରେ ୧୮୦୪ରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ବିଚାର, ଦଣ୍ଡାଦେଶର ରେକର୍ଡ଼ ଆଦି ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ସହିଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କୁ ତଳକୋର୍ଟରୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯିବା ପରେ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଏହା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବାର ଅର୍ଡର ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ରହିଛି। ଗ୍ୟାଲେରୀ ନମ୍ବର-୩ରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ତାହାର ଏକ ପ୍ରତିଛବି ରହିଛି। ଚତୁର୍ଥ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ୧୮୦୮ ରୁ ୨୦୧୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ନ୍ୟୁଜ୍‌କୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି। ଗ୍ୟାଲେରୀ ନମ୍ବର ୫ରେ ପୁରୁଣା କୋର୍ଟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ରଖାଯାଇଛି। ଯେମିତିକି ବ୍ରିଟିସ୍ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ କୋର୍ଟରେ ଲାଗିଥିବା ଘଡ଼ି, କାଲୁକେଲଟର, ଟାଇପ୍ ରାଇଟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ରହିଛି। ୬ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଓଡ଼ିଶା ଆଇନ ଶିକ୍ଷାରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବ ସମୟର ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀଙ୍କ ଫଟୋ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ୭ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ କୋର୍ଟ ଏକ ଅବିକଳ ପ୍ରତିଛବି ସମ୍ବଳିତ କୋର୍ଟ ବା ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ରହିଛି।

■ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସେ ସମୟର ପଙ୍ଖା..

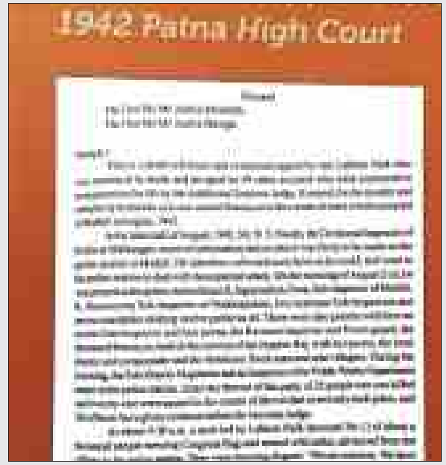

■ ସହିଦ୍ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କ ଫାଶୀ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଉପରେ ବିଚାର

● ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ଅନେକ ପୁରୁଣା ସାମଗ୍ରୀ

● ସହିଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କ ଫାଶୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ରାୟ

ସେ ସମୟର ଘଣ୍ଟା..

■ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପ୍ରତିକୃତି..

■ ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍..

■ ସଂଗୃହୀତ ଟାଇପ୍ରାଇଟର, କାଲ୍‌କୁଲେଟର୍ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପୋଷାକ..

‘ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍’ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ

ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରଙ୍କୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବ: ରାଜ୍ୟପାଳ

କଟକ,୨୫।୭(ବ୍ୟୁରୋ): ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ‘ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ ଜଷ୍ଟିସ୍’ ସମଗ୍ର ଦେଶ ପାଇଁ ଗୌରବ। ଆମ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଇତିହାସ କଥା କହିବ ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍। ରାଜା ରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ସମୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କିପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ତାହା ମଧ୍ୟ ଏଠାରୁ ଜାଣିହେବ। ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ବାସ୍ତବରେ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରଙ୍କୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବ। -ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏଭଳି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି।

ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରରେ ନିର୍ମିତ ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ର ଉଦ୍‌ଘାଟନୀ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେଇ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର କହିଲେ, ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଜରିଆରେ କେବଳ ଇତିହାସକୁ ମନେ ପକାଯାଉନାହିଁ ବରଂ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି। ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବାବେଳେ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଯୋଜନାର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା। ଓଡ଼ିଶାର ଅନେକ କଥା ଓ କାହାଣୀ ରହିଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ କଥା,

ସମଗ୍ର ଦେଶର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଥା କହିବ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍: ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଏବଂ ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡରେ ଲୁଚି ରହିଛି। ସେହିସବୁ ଘଟଣାବଳୀକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ଲାଗି ହାଇକୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍

କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୁହେଁ ସମଗ୍ର ଦେଶର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କଥା କହିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରୁ ଅନେକ କଥା ଜାଣିବାକୁ ମିଳିବ, ଗବେଷଣାରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ମୁରଲୀଧର ଆଶାବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ସହ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଯେଉଁମାନେ ଦିନରାତି ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥିଲେ।

ହାଇକୋର୍ଟର ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଦେବବ୍ରତ ଦାଶ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲାବେଳେ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ। ଉତ୍ସବରେ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ପୁସ୍ତକର ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ହାଇକୋର୍ଟର ସମସ୍ତ ବିଚାରପତି, ପୂର୍ବତନ ବିଚାରପତି, ଆଡଭୋକେଟ୍ ଜେନେରାଲ ଅଶୋକ ପରିଜା, ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ କନ୍‌ସଲ୍‌ଟେଟିଭ୍ କମିଟିର ସଦସ୍ୟ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏ.କେ. ମିଶ୍ର, ଐତିହାସିକ ଡ. ନିବେଦିତା ମହାନ୍ତି, ଆଦିବାସୀ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏ.ବି. ଓତା, ପ୍ରଫେସର ନିହାର ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଏବଂ ସଂସ୍କୃତି ଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସୁଚିସ୍ମିତା ମଲ୍ଲା ଏବଂ ଇନ୍‌ଟାକ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଲ୍ଲିକା ମିତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ।

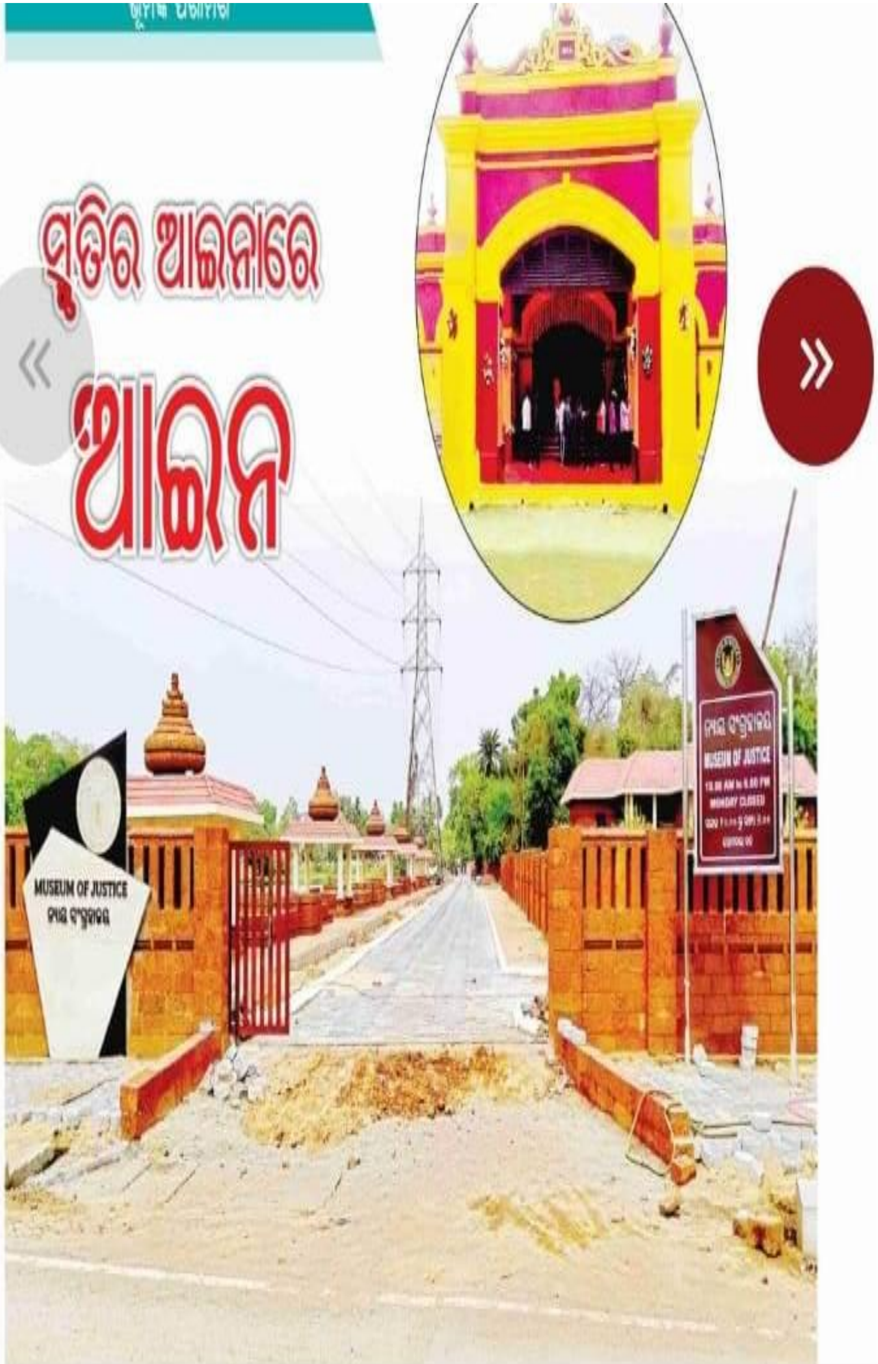

ସ୍ମୃତିର ଆଇନାରେ ଆଇନ

ମହାନ୍ ବିପ୍ଳବୀ ସହିଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ରେକର୍ଡଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାଗଜପତ୍ର [illegible]ହୋଇରହିଛି। କୋର୍ଟରେ [illegible] ଫ୍ୟାନ୍‌ରୁ ଏସି [illegible] ତାମ୍ରଲିପିରୁ [illegible] ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଇଂରେଜ [illegible], ବ୍ୟାଟ୍‌ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଟାଇପ୍ ରାଇଟର, ପୁରୁଣା କାଲକୁଲେଟର୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ କିଛି ସଜେଇ ହୋଇରହିଛି 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'ରେ। ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲା ପଡ଼ିଆରେ ୧୦ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ବର୍ଗଫୁଟ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିବା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ ଜଷ୍ଟିସ୍'କୁ ଥରେ ବୁଲିଗଲେ ଆଖିରେ ନାଚିଯିବ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ବିବର୍ତ୍ତନ। ଆଇନ୍ ଜଗତର ଅନେକ ସ୍ମୃତି ଉଜ୍ଜୀବିତ ହେବ ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ମନରେ। କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଦେଶରେ ରାଜରାଜୁଡ଼ା ଅମଳରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷର ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଝଲକ ବି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ସ୍ମୃତିର ଆଇନାରେ ଦେଖିହେବ ଆଇନର ଏକ ନିଆରା ସ୍ମୃତିଚିହ୍ନ। ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କେତେ ପଥ ଓ ବିପଥ ବଦଳାଇ ଚାଲିଛି ସେସବୁର କଥା କହିବ 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'। ଭାରତର ପ୍ରଥମ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ କୁହାଯାଉଥିବା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍' ସମ୍ପର୍କରେ 'ପ୍ରମେୟ'ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା।

ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଜଗନ୍ନାଥ ରାଉତ

ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆବାସରୁ ସଂଗ୍ରହାଳୟ

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଐତିହାସିକ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆବାସ ରହିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ୨୦୧୨ ମସିହା ପରଠାରୁ ଏହା ଆଉ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆବାସ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର ହେଉନାହିଁ। କ୍ୟାଣ୍ଟୋନମେଣ୍ଟ ରୋଡରେ ନୂଆ ଆବାସ ନିର୍ମାଣ ପରେ ଏହି କୋଠା ୨୦୧୬ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିଲା। ୨୦୧୭ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ବିନୀତ ଶରଣ୍ ଏଠାରେ ଏକ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ। ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟର ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଦୀପକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ହୋଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଏଥିରେ ସେଭଳି କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମଗ୍ରୀ ରଖାଯାଇପାରିନଥିଲା। ଏକ ସଂଗ୍ରହାଳୟର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ନେଇପାରିନଥିଲା ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର [illegible] କୋର୍ଟ ବୁଲି ଯାଉଥିଲାବେଳେ ସେଠାରେ ୧୮୧୪ ମସିହାର ଏକ ପୁରୁଣା ଅଦାଲତି ଆଦେଶର କପି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲେ। ଯୋଉଥିରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ଆସିଲା। ସେଠାରୁ ଯୋଗଦାନ ପରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ମୁରଲୀଧର ପୁରୁଣା ସଂଗ୍ରହାଳୟର ନବକଳେବର କରିବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିଥିଲେ। କେମିତି ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ସଂରକ୍ଷଣ କରି ରଖାଯିବ ସେଥିରେ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍‌ର ଏକ ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ ହୋଇଥିଲା। ନୂଆ ରୂପରେ ତିଆରି ହେଉଥିବା ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ କ'ଣ ସବୁ ସାମଗ୍ରୀ ସ୍ଥାନ ପାଇବ, ଏହାର ରୂପରେଖ କିପରି ହେବ ସେନେଇ ଏକ କମିଟି ମଧ୍ୟ ଗଠନ କରିଥିଲେ। ଉକ୍ତ କମିଟିର ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ନୂଆ ରୂପରେ ଠିଆ ହେଲା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'।

କୋର୍ଟରେ ବ୍ୟବହୃତ ବେଲ୍ ଏବଂ ଷ୍ଟାମ୍ପ

ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମତରେ...

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ନେଇ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯିବାବେଳେ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ କଥା ମନକୁ ଆସିଥିଲା। ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ କଥା ଓ କାହାଣୀ ରହିଛି। ଅଦାଲତର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ କଥା, ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଏବଂ ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା ଲୁଚି ରହିଛି। ସେହିସବୁ ଘଟଣାବଳୀକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବା ଲାଗି ହାଇକୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟବ୍ୟବସ୍ଥା କଥା ନୁହେଁ ସମଗ୍ର ଦେଶର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ କଥା କହିବ। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରୁ ଅନେକ କଥା ଜାଣିବାକୁ ମିଳିବ, ଗବେଷଣାରେ ଏହା ସହାୟକ ହେବ।

କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌ରେ କପଡ଼ାର ଫ୍ୟାନ୍

ସେତେବେଳେ ଆଜିଭଳି ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ଚାଳିତ ପଙ୍ଖା ନଥିଲା। କିନ୍ତୁ କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌ରେ ଶୀତଳ ବାତାବରଣ ପାଇଁ କପଡ଼ା ଫ୍ୟାନ୍‌ର ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲା। ଏକ ବିରାଟ ଚାଦର ଭଳି ଏହି କପଡ଼ା ଫ୍ୟାନ୍ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଟାଙ୍ଗରା ଭଳି ଝୁଲି ରହିଥିଲା। ଏହାକୁ ବାହାରୁ ରସି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟରେ ଟଣା ଯାଉଥିଲା। ଏହା ଝୁଲିବା ଦ୍ୱାରା ଏଥିରୁ ଅଳ୍ପ ପବନ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା। ଫଳରେ ଏହା କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌କୁ ଥଣ୍ଡା ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା। ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏହି କପଡ଼ା ଫ୍ୟାନ୍ ଖୋଲାଯାଇଛି।

ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ

କଟକଠାରେ ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲା ଦୁର୍ଗର ୧୦ ହଜାର ୧୪୦ ବର୍ଗଫୁଟ୍ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି। ଏପରିକି ଏସିଆ ମହାଦେଶର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୋଲି ଦାବି କରାଯାଉଛି। ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ କେତୋଟି ସ୍ଥାନରେ ଏହିଭଳି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ରହିଛି ସେସବୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ। କୋର୍ଟ ଅଦାଲତର କୌଣସି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଅଳ୍ପ କିଛି ସାମଗ୍ରୀକୁ ନେଇ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି। ଏଥିରେ ୬ଟି ଗ୍ୟାଲେରୀ ରହିଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ୟାଲେରୀ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଛି। ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟର ନବୀକରଣ ପାଇଁ ୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଛି।

କେଉଁ ଗ୍ୟାଲେରୀରେ କ'ଣ ଅଛି ?

ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରହିଛି ୬ଟି ଗ୍ୟାଲେରୀ। ପ୍ରଥମ ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଅତୀତରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ତାହାର ଚିତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ରାଜରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ସମୟରେ କିପରି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା, ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରେ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ରହିଥିଲା, ମୋଗଲଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଇଂରେଜଙ୍କ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ କିପରି ନ୍ୟାୟ ମିଳୁଥିଲା ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

ଗ୍ୟାଲେରୀ-୨ରେ ୧୮୦୪ରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ବିଚାର, ଦଣ୍ଡାଦେଶର ରେକର୍ଡ ଆଦି ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ସହିଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତରେ ଫାଶୀ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯିବା ପରେ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଏହା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବାର ଅର୍ଡର ମଧ୍ୟ ଏହି ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ରହିଛି। ୩ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ତାହାର ଏକ ପ୍ରତିଛବି ରହିଛି। ୪ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ୧୮୦୮ ରୁ ୨୦୨୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଡ୍ୟାକ୍ସକୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି। ଗ୍ୟାଲେରୀ ନମ୍ବର ୫ରେ ପୁରୁଣା କୋର୍ଟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ରଖାଯାଇଛି। ଯେମିତିକି ବ୍ରିଟିଶ୍ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ କୋର୍ଟରେ ଲାଗିଥିବା ଘଣ୍ଟି, କାଲକୁଲେଟର, ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍ ଆଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ରହିଛି। ୬ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ଓଡ଼ିଶା ଅଞ୍ଚଳ ଶାସନରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବ ସମୟର ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀଙ୍କ ଫଟୋ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି। ୭ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରୀରେ କୋର୍ଟ ଚାଲୁଥିବାର ଏକ ଅବିକଳ ପ୍ରତିଛବି ସମ୍ବଳିତ କୋର୍ଟ ବା ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ରହିଛି। ବିଶେଷକରି ଅଖଣ୍ଡ ବାଲିପଦାରେ ସେତେବେଳେ କିପରି କୋର୍ଟ ଚାଲୁଥିଲା ସେସବୁ ଏହି ଗ୍ୟାଲେରୀରେ ରହିଛି।

କୋର୍ଟରୁମ୍‌ରେ ଶୁଣାଣି ସମୟର ଅବିକଳ ପ୍ରତିକୃତି

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଡାକ୍ତର ସ...

ବିରୋଧରେ ଇଂରେଜ...

ସରତ୍ ଏକ୍ସାମ୍ ରସୁଲ୍। ବୃତ୍ତିରେ ... ରହି ରୋଗୀଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିଲେ। ତାଙ୍କ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଏତେ ବ୍ୟାପି ଯାଇଥିଲା ଯେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହା ଦ୍ୱାରା ବିବ୍ରତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ। କାରଣ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲୋକ ଆସୁଥିଲେ। ଏପରିକି ତାଙ୍କର ଏକ ବିରାଟ ସମର୍ଥକ ଗୋଷ୍ଠୀ ତିଆରି ହୋଇଯାଇଥିଲେ। ଏଥିରେ ନିଜକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ ମନେ କରି ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ସହ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ଚଳାଇଥିଲେ। ୧୯୨୨ ମସିହାରେ ଏହି ମାମଲା ଚାଲିଥିଲା।

ଚାଣକ୍ୟଙ୍କ ସମୟରୁ ଆଜି ଯାଏ...

ଭାରତ ତଥା ଓଡ଼ିଶାରେ ଗତ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷରେ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କିପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ତାହାର ଚିତ୍ର ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି। ଚାଣକ୍ୟଙ୍କ ସମୟରେ ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କିପରି ଥିଲା, ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକ କିପରି ଆଇନର ଶାସନ କରିଥିଲେ, ଏହାପରେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜାଙ୍କ ସମୟରେ ଶାସନ କ'ଣ ଥିଲା, ମରହଟ୍ଟା, ମୋଗଲ, ଇଂରେଜ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସବୁର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୟର ଆଇନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି। ସମୟ କ୍ରମେ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ଆଜି କେଉଁ ସ୍ଥିତିରେ ପହଞ୍ଚିଛି ତାହାର ଫଟୋ ଚିତ୍ର ସହ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର୍ ଜେନେରାଲ୍‌ଙ୍କ ମୁହଁରୁ...

ହାଇକୋର୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ଜେନେରାଲ୍ ପ୍ରତାପ କୁମାର ପାତ୍ର କହିଛନ୍ତି ଯେ, ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର ସଂଗ୍ରହାଳୟର ନବୀକରଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ୨୦୨୨ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୫ ତାରିଖରେ ଚିଠି କରିଥାଇ ଅବଗତ କରିଥିଲେ। ତୁରନ୍ତ ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଏହାପରେ ସଂଗ୍ରହାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଆଜି ଏହା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲିଦିଆଯାଇଛି। ସଂଗ୍ରହାଳୟ କରିବାରେ ଆମେ ଅନେକ ପୁରୁଣା ସାମଗ୍ରୀ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ିଙ୍କ ଲାଗି ସଂରକ୍ଷଣ କରିପାରିବା। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ କଥା ଜାଣିବାକୁ ମିଳିବ। ଅନେକ କଥା ଶିଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ। ଏହା କେବଳ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାଇଁ ନୁହେଁ ଏହା ଏକ ଜ୍ଞାନର ଭଣ୍ଡାର। ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନର ଏହା ସାକ୍ଷୀ। ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଇନଜୀବୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ।

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ସମ୍ମୁଖରେ ଶୋଭା ପାଉଥିବା ଅଶୋକସ୍ତମ୍ଭ

ବ୍ରିଟିଶ୍ ଘଡ଼ି, କୋରାପ୍ଟର ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍

... ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ବ୍ରିଟିଶ୍ ସମୟର ଘଣ୍ଟା। ଆଜି ବି' ସେମିତି ସମୟ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଟିକ୍‌ଟିକ୍ କରୁଛି। ସେତେବେଳେ ବିଭିନ୍ନ କୋର୍ଟରେ ଏହିସବୁ ଘଣ୍ଟା ଶୋଭା ପାଉଥିଲା। ପୂର୍ବରୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଦାଲତରେ ଥିବା ବ୍ରିଟିଶ୍ ଅମଳର ପ୍ରାୟ ୫ଟି ଘଣ୍ଟାକୁ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି। ସେହିପରି ସେତେବେଳର ଓଡ଼ିଆରେ ଟାଇପ୍ ରାଇଟର ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ଏହି ଟାଇପ୍ ରାଇଟର୍ କୋରାପୁଟ ଅଦାଲତରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି। ଏହା ବାଦ୍ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏକ ପୁରୁଣା କାଲକୁଲେଟର ବି ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ଏହାର ଗୋଟେ ପଟେ କି' ବୋର୍ଡ ଥିଲା। ଅନ୍ୟପଟେ ଡିସ୍‌ପ୍ଲେ ବୋର୍ଡ ନାହିଁ। ସେହି ସ୍ଥାନରେ କାଗଜ ପ୍ରିଣ୍ଟର ହେଉଥିଲା। ସେହି କାଗଜ ପ୍ରିଣ୍ଟରେ ଯୋଗଫଳ ହିସାବ ଦେଖାଉଥିଲା। ଏହି କାଲକୁଲେଟର ଅଦାଲତର କୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମଡେଲ୍

ବାରିପଦା କୋର୍ଟକୁ ହେରିଟେଜ୍ କୋର୍ଟର ମାନ୍ୟତା

ସେତେବେଳେ ବାରିପଦା, ବଲାଙ୍ଗୀରରେ ହାଇକୋର୍ଟ ରହିଥିଲା। ତତ୍କାଳୀନ ରାଜାମାନେ ଏହି କୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ। ଏଥିପାଇଁ ଇଂରେଜ ସରକାର ଅନୁମତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ବାରିପଦାରେ କୋର୍ଟ କିପରି ଚାଲିଥିଲା ତାହାର ଏକ ଅବିକଳ ଛବି ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ଆଜି ବି ବାରିପଦାରେ ଜିଲ୍ଲାଜଜ୍‌ଙ୍କ ଅଦାଲତ ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଚାଲିଛି। ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏହି କୋର୍ଟକୁ ହେରିଟେଜ୍‌ର ମାନ୍ୟତା ଦିଆଯାଇଛି।

ରେଭେନ୍ସା କଲିଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରଥମେ ଲ' କ୍ଲାସ୍

ଆଜି ରାଜ୍ୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆଇନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଛି। ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ଗୋଟେ ସମୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଶାରେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ୍ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆଇନ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା। ସେତେବେଳେ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ୍‌ର ନାମ ଜନକ ସ୍କୁଲ ବିଦ୍ୟାଳୟ। ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଥମେ ୬ଜଣ ଆଇନ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିଲେ। ଏହି ଆଇନ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବା ଲାଗି ରାଜକୃଷ୍ଣ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏଭଳି ସୂଚନା ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଛି।

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କମିଟି ରେକର୍ଡରେ ଓଡ଼ିଆରେ ଦସ୍ତଖତ

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ଯେଉଁ କମିଟି ଗଠନ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ୧୪ଜଣ ଓଡ଼ିଆ ସଦସ୍ୟ ରହିଥିଲେ। ସେମାନେ ହେଲେ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ, ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି, ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ଲୋକନାଥ ମିଶ୍ର, ନବ କିଶୋର ଦାସ, ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷ, ଯୁଗଳ ଦାସ, ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଦାସ, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ବୋଧରାମ ଦୁବେ, ମହମ୍ମଦ ତାହିର, ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମିଶ୍ର ଏବଂ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ। ବହୁତକୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କମିଟିର ସଦସ୍ୟମାନେ ଯେଉଁଠି ଦସ୍ତଖତ କରିଥିଲେ ସେଠି ଓଡ଼ିଶାର ୧୪ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଜଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଓ ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷ ଓଡ଼ିଆରେ ଦସ୍ତଖତ କରିଥିଲେ। ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କମିଟି ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନେଇ ଫଟୋଚିତ୍ର ସହ ଓଡ଼ିଆ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦସ୍ତଖତର ଅବିକଳ ଫଟୋ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି।

କଟକରେ ଶନିବାର ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିବା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'ର ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ୟାଲେରିରେ ରହିଥିବା କୋର୍ଟର ମଡେଲ, ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାରେ ହୋଇଥିବା ଜଜ୍‌ମେଣ୍ଟ ରେକର୍ଡ ଓ କୋର୍ଟ ରୁମ୍। (ଫଟୋ: ରାଜକିଶୋର)

ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ ହେଲା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'

୭ ଗ୍ୟାଲେରିରେ ଓଡ଼ିଶା ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଇତିହାସ

କଟକ ଅଫିସ,୨୫।୨

ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ ନାମରେ ୨୦୧୭ ନଭେମ୍ବର ୧୨ରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଏକ ସଂଗ୍ରହାଳୟ। ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବାସଭବନ ଭାବେ ଦୀର୍ଘବର୍ଷ ଧରି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରସ୍ଥ ଐତିହ୍ୟ କୋଠାଘରକୁ ମ୍ୟୁଜିୟମରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ବିନୀତ ଶରନଙ୍କ ସମୟରେ ହାଇକୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା। ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଦୀପକ ମିଶ୍ର ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ହାଇକୋର୍ଟ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲାକୋର୍ଟରୁ ସଂଗୃହୀତ ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରେକର୍ଡ, ପୁରାତନ ପୁସ୍ତକ, ବିଚାର ଦସ୍ତାବିଜ ଓ ବିରଳ ଫଟୋକୁ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇଥିଲା। ସେ ସମୟର ପ୍ରୟାସକୁ ଆଉ ଟିକେ ଆଗେଇ ନେବାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍. ମୁରଲୀଧରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମ୍ୟୁଜିୟମ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ରୂପ ହୋଇଛି ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍।

ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ ସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବରୁ ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ମୁରଲୀଧରଙ୍କ ସମେତ ବିଚାରପତି ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର, ସେଣ୍ଟର ଅଫ୍ ଜୁଡିସିଆଲ ଆର୍କାଇଭ୍‌ସର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡ. ଲଲାଟେନ୍ଦୁ ଦାସ ମହାପାତ୍ର କୋଲକାତାସ୍ଥିତ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍, ଦି ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ, ପୋଲିସ ମ୍ୟୁଜିୟମ, ପାଟନାସ୍ଥିତ ବିହାର ଓ ପାଟନା ମ୍ୟୁଜିୟମ, ଚେନ୍ନାଇସ୍ଥିତ ଗଭର୍ନମେଣ୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ। ପରେ ବିଚାରପତି ମିଶ୍ର ଓ ଡ. ଦାସ ମହାପାତ୍ର, ଦିଲ୍ଲୀସ୍ଥିତ ନ୍ୟାଶନାଲ ମ୍ୟୁଜିୟମ, ଦ' ନ୍ୟାଶନାଲ ଆର୍କାଇଭସ୍, ଦ' ଦିଲ୍ଲୀ ଷ୍ଟେଟ୍ ଆର୍କାଇଭ୍‌ସ ଏବଂ କୋଲକାତାସ୍ଥିତ ଦ' ସେଣ୍ଟର ଫର୍ ଷ୍ଟଡିଜ୍ ଇନ୍ ସୋସିଆଲ ସାଇନ୍‌ସେସ୍, ଦ' ଏସିଆଟିକ ସୋସାଇଟି ଏବଂ ଦ' ୱେଷ୍ଟ ବେଙ୍ଗଲ ଷ୍ଟେଟ୍ ଆର୍କାଇଭ୍‌ସ ବୁଲି ଦେଖିଥିଲେ। ଏପରି କି ଲଣ୍ଡନସ୍ଥିତ ବ୍ରିଟିଶ ଲାଇବ୍ରେରୀର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହ ଭର୍ଚୁଆଲ ବୈଠକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା। କନ୍‌ସଲଟେଟିଭ କମିଟିର ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ, ଗୋଟିଏ ଥିମ୍ ପାଭିଲିୟନ୍, ୭ଟି ଗ୍ୟାଲେରି କରାଯିବା ସହ ଏକ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଓ ସୋଭେନିର ସପ୍ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି। ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଓ ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆଇନ ପୁସ୍ତକ, ଜର୍ନାଲଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି।

ଥିମ ପାଭିଲିୟନ

ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ଡିଜିଟାଲ ଟାଇମଲାଇନ୍ ଓ କ୍ରମୋନ୍ନତି ସମ୍ପର୍କିତ ଚିତ୍ର, ମଡେଲଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି।

ହାଇକୋର୍ଟରେ ବ୍ୟବହୃତ କାଲ୍‌କୁଲେଟର ଓ କୋରାପୁଟ ଜଜଶିପ୍‌ରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଟାଇପ୍ ରାଇଟର।

୧ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରାଚୀନ ସମୟରୁ ଆଜି ଯାଏକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ଏଥିରେ ପୁରାତନ ଫଟୋ, ଲେଖା, ନ୍ୟାୟିକ ରେକର୍ଡ ଆଦିକୁ ରଖାଯାଇଛି।

୨ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ୧୮୦୪ରୁ ୧୯୪୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ବିଚାର ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି।

୩ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ଜନଜାତିଙ୍କ ପାରମ୍ପରିକ ଚଳଣିର ଗୁରୁତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କିତ ଆଇନ୍ ଓ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନର ଧାରା ସମ୍ପର୍କରେ ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

୪ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ୧୮୦୮ ମସିହାଠାରୁ ୨୦୧୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ଓ ତତ୍ ସମ୍ପର୍କିତ ଖବରଗୁଡ଼ିକର ସ୍ମାରକୀକୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଛି।

୫ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ପୁରୁଣା ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା କପଡ଼ା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଢଙ୍ଗରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି।

୬ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଇନ ଶିକ୍ଷାର କ୍ରମୋନ୍ନତି ଓ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆଇନଜୀବୀମାନଙ୍କ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ ଆକାରରେ ରଖାଯାଇଛି।

୭ନଂ.ଗ୍ୟାଲେରି: ବାରିପଦା ଓ ଆସ୍କାର ଐତିହାସିକ କୋର୍ଟରୁମ୍‌ର ମଡେଲକୁ ଏଠାରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଯାଇଛି।

ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପୁରୁଣା ଘଣ୍ଟା।

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ଓ ପୁରାତନ ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ, ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଦି ପାଇଁ ଆଇନ ଲଢ଼େଇ କରିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଆଇନଜୀବୀ ଓ ବିଚାରପତିମାନେ।

ଇତିହାସ ରଚିଲା 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'

- ଶହେରୁ ଅଧିକ ବର୍ଷ ପୁରୁଣା ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ସଂରକ୍ଷିତ
- ଓଡ଼ିଶା ବିଚାର ବିଭାଗ ଇତିହାସର ତଥ୍ୟ
- ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ମାମଲାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

କଟକ,୨୫।୨(ଇମିସ): ରାଜ୍ୟର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସ ଓ ଐତିହ୍ୟକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାରେ ଓଡିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ହାସଲ କରିପାରିଛି। ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲା ପରିସରରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଐତିହାସିକ ଆବାସିକ କୋଠାରେ ୨୦୧୭ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏକ ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସ ଓ ଐତିହ୍ୟକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ସହିତ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଲାଗି ଏହି ନୂଆ ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମ ପ୍ରସଂଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ମ୍ୟୁଜିୟମ ପରିଦର୍ଶନ କରାଯିବା ପରେ ଏହି ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମରେ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି। ଏଥି ସହିତ ରାଜ୍ୟର ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଆସ୍କା, ପୁରୀ, ଭଦ୍ରକ, ବାଲେଶ୍ୱର, ବାରିପଦା, କେନ୍ଦୁଝର ଯାଇ ପ୍ରାଚୀନ ବସ୍ତୁ ଓ ରେକର୍ଡ ସଂଗ୍ରାହଳୟ ପାଇଁ ଠାବ କରାଯାଇଥିଲା। ଐତିହାସିକ, ସଂରକ୍ଷଣ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଆଇନ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି କମିଟି ପରାମର୍ଶରେ 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ'ରେ ଗୋଟିଏ ଥିମ୍ ପ୍ୟାଭିଲିୟନ, ୭ଟି ଗ୍ୟାଲେରି, ଲାଇବ୍ରେରି ଓ ସୋଭେନିୟର ସପ୍ କରାଯିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା। ପ୍ୟାଭିଲିୟନରେ ହାଇକୋର୍ଟ ସଂପର୍କରେ ସବୁ ସୂଚନା ଓ ଡିଜିଟାଲ ଟାଇମ ଲାଇନ ରହିଛି। ଆରମ୍ଭ ଦିନ ଠାରୁ ହାଇକୋର୍ଟର ଫଟୋ ଓ ଗ୍ରାଫିକ ମଡେଲ ରହିଛି। ଗ୍ୟାଲେରି ଗୁଡିକରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଚାରବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖି ହେବ। ୧୮୦୪ରୁ ୧୯୪୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସଂପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ବି ଏଥିରେ ରହିଛି। ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ମାମଲାର ଟ୍ରାଏଲ ଓ ରାୟ ରହିଛି। ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେମିତି ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ତାହା ବି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ୧୮୦୮ରୁ ୨୦୧୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରାୟ ଓ ଖବର ପ୍ରସଂଗରେ ଏଠାରେ ସବୁ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ଓଡ଼ିଶାର ଆଇନ ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି ଓ ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟ ସହିତ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରମୁଖ ଆଇନଜୀବୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ରହିଛି। ପୁରୁଣା ଦିନରେ କେମିତି କୋର୍ଟରେ ପରିଧାନ ଥିଲା ତାହା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ବିଚାରପତି ପିନ୍ଧୁଥିବା ୱିଗ୍ ଓ ପୋଷାକ ରହିଛି। ବାରିପଦା ଓ ଆସ୍କାର ଐତିହାସିକ କୋର୍ଟ କୋଠରୀ ଆଧାରରେ ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ମଧ୍ୟ ଗ୍ୟାଲେରିରେ ରହିଛି। ସେତେବେଳେ କୋର୍ଟ ଭିତରେ କିପରି ହାତ ଟଣା ପଙ୍ଖା ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା, ବିଚାରପତି ଓ ଆଇନଜୀବୀମାନେ କିଭଳି ଚେୟାର ଟେବୁଲ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ତାହା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ପୁରୁଣା ଦିନରେ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା ଷ୍ଟାମ୍ପ, ହାତଘଣ୍ଟି, କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟା, ଲ୍ୟାମ୍ପ, ପେପରୱେଟ କୋଲପ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ଏଥିରୁ ବହୁ ସାମଗ୍ରୀ ଶତାଧିକ ବର୍ଷ ପୁରୁଣା। ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଶତାବ୍ଦୀର ଅଦାଲତି ରେକର୍ଡ ରହିଛି।

୧୮୧୩ ମସିହାର ରାଜା ହରିହର ଭଞ୍ଜ ବନାମ ରାଜା ଜଗନ୍ନାଥ ଭଞ୍ଜଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ମୋକଦ୍ଦମାରେ ଅଜଣା ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ କାଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଦାଲତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ୧୯୪୮, ଜୁଲାଇ ୨୬ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିନର ଫଟୋ, ଶପଥଗ୍ରହଣ ଉତ୍ସବର ଫଟୋ ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରହିଛି।

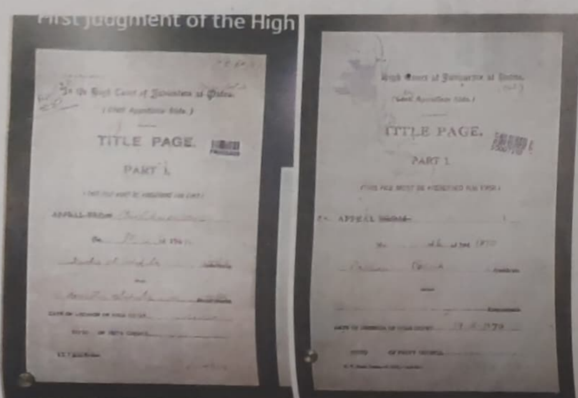

ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୧୫, ଡିସେମ୍ବର ୨ର ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ସେହି ଶତାବ୍ଦୀର ଆଉ କେତେକ ମାମଲାର ରାୟ ଏହି ସଂଗ୍ରାହଳୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। କଟକ ଠାରେ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟର ସର୍କିଟ ବେଞ୍ଚ ୧୯୧୬ ମସିହା ମେ ମାସ ୧୮ ତାରିଖରେ ବସିଥିଲା। ସର୍କିଟ କୋର୍ଟର ପ୍ରଥମ ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ସେହିଭଳି ଭାବେ ୧୯୪୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ପରେ ୧୯୪୮ ଜୁଲାଇ ୨୬ରେ ପ୍ରକାଶିତ ରାୟର କପି ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ରହିଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ସତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟର ଜୁଡିସିଆଲ ଷ୍ଟାମ୍ପ ରହିଛି। ମୋଗଲ, ମରାଠା, ବ୍ରିଟିଶ ଓ ଅନ୍ୟ ଶାସନ ସମୟରେ କେମିତି ବିଚାରବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା ସେ ନେଇ ବହୁ ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ବହୁ ପୁରାତନ ଲ' ଜର୍ଣ୍ଣାଲ ରହିଛି। ଏଥିମଧ୍ୟରେ ୧୮୫୯, ୧୮୭୦ ଓ ବିଭିନ୍ନ ସମୟର ଜର୍ଣ୍ଣାଲ ରହିଛି। ପୁରୁଣା ସମୟରେ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ଚେୟାର ଟେବୁଲ, ଷ୍ଟୁଲ, ଆସବାବପତ୍ର ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କ୍ରେଜେରି ଓ ବହୁ କଥା ସଂଗ୍ରହଳୟରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମିଳିବ।

ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ

ଦେଶ ପାଇଁ ଗର୍ବର ବିଷୟ: ରାଜ୍ୟପାଳ

କଟକ,୨୫/୨(ଇମିସ): କଟକରେ 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'ର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ସମଗ୍ର ଦେଶ ପାଇଁ ଗର୍ବର ବିଷୟ। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ିକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବ। ବାରବାଟୀ କିଲ୍ଲା ପରିସରରେ ଆଜି 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ' ଉଦଘାଟନ କରିବା ଅବସରରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହା କହିଛନ୍ତି। ଏହି ଅବସରରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଓ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ। ନୀତିପରାୟଣତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ପ୍ରଶଂସାର ପାତ୍ର ବୋଲି କହିଥିଲେ। କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖି ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ ମୁରଲୀଧର କହିଥିଲେ ଯେ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ଇତିହାସକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ବରଂ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ଦେଶର ବିଚାରବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରତିଫଳନ। ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଶିଖିବା, ଗବେଷଣା, ଏକତ୍ର କରିବା ଓ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସ୍ଥାନ ହେବ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ। ଜଷ୍ଟିସ ଦେବବ୍ରତ ଦାଶ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଚାରବିଭାଗର ଗୌରବମୟ ଇତିହାସ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ। ଜଷ୍ଟିସ ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥିଲେ। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ ଜି.ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ହାଇକୋର୍ଟର ସମସ୍ତ ବିଚାରପତି, ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବିଚାରପତି, ଆଡଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ, ସରକାରଙ୍କ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ। ଏଥି ସହିତ ମ୍ୟୁଜିୟମର ପରାମର୍ଶ କମିଟି ସଦସ୍ୟ ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ ଏ.କେ. ମିଶ୍ର, ଐତିହାସିକ ନିବେଦିତା ମହାନ୍ତି, ଏ.ବି.ଓତା, ପ୍ରଫେସର ନିହାରରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ସୁଚିସ୍ମିତା ମହାନ୍ତୀ, ଇନଟାକ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକ ମଲ୍ଲିକା ମିତ୍ର ପ୍ରମୁଖ ଏହି ଅବସରରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ। ମଧୁସୂଦନ ଆଇନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଆଇନ କଲେଜ, ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଓ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଧ୍ୟାପିକାମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅବସରରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ।

ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ୧୯୪୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା। ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟପରିସରରେ ୧୮୬୨ରୁ ୧୯୧୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟ ଅଧିନରେ ୧୯୧୨ରୁ ୧୯୪୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିଲା। ଓଡ଼ିଶାର ଦକ୍ଷିଣାଞ୍ଚଳ ମାଡ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟ କ୍ଷମତା ପରିସରରେ ଥିଲା। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ମଧ୍ୟରେ କଲିକତା, ପାଟନା ଓ ମାଡ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟ ରହିଛି। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମରେ ବ୍ରିଟିଶ ଅମଳର ବିଭିନ୍ନ ମାମଲାର ରାୟ ସହିତ ପ୍ରାଚୀନ ରେକର୍ଡର କପି ରହିଛି। ଏଥି ସହିତ ପୂର୍ବରୁ କେମିତି କୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିଲା, କିଭଳି ଷ୍ଟାମ୍ପ ଥିଲା ସେ ନେଇ ଐତିହାସିକ ତଥ୍ୟ ଏଠାରେ ରହିଛି। ଶତାଧିକ ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ଆଇନ ପୁସ୍ତକ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ।

ପ୍ରମେୟ
THE PRAMEYA

‘ଝରକା’ରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ଚଳଣି,ନିତି ଦିନିଆ କଥା... ଫଟୋ ଉଠାନ୍ତୁ, ସ୍ଥାନର ନାମ, ନିଜର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକଣା, ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଓ କ୍ୟାପ୍ସନ ସହ ପଠାନ୍ତୁ, ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ଫଟୋ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ...

sudeep.rout@gmail.com

ଝରକା

Digital Edition
ସୋମବାର, ୨୭ ଫେବ୍ରୁଆରୀ ୨୦୨୩

ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରରେ ନିର୍ମିତ ‘ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍’ର କିଛି ଫଟୋ। ରାଜାରାଜୁଡ଼ା ସମୟରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

(ଫଟୋ-ଅମରଦେବ, କଟକ)

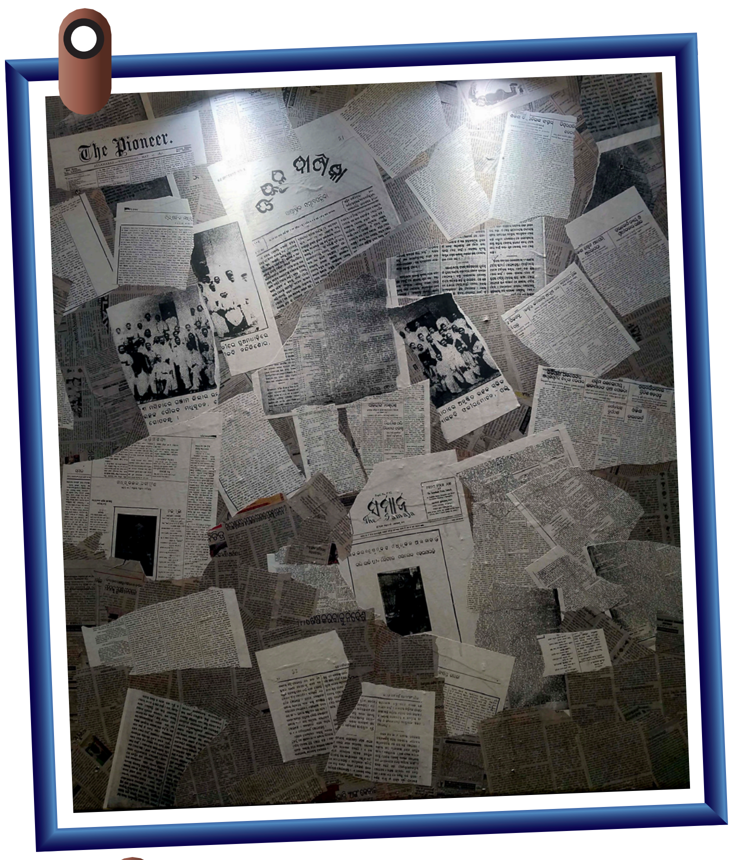

ରବିବାର

THE SUNDAY SECTION OF SAMBAD

ପୃଷ୍ଠା ୫
ରାଜଧାନୀ ରାଜନୀତି

ପୃଷ୍ଠା ୬
ମହିଳାଟିଏ ଚିତ୍ରକୁ ଅବଳା ମନେ ନ କରୁ

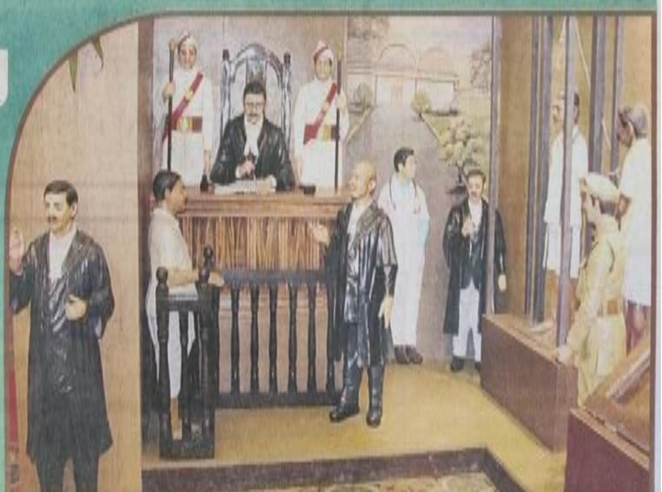

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍

ଆମ ଦେଶ ତଥା ରାଜ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ନିକଟରେ କଟକ ବାରବାଟୀ କିଲା ପରିସରରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଭଳି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଅନ୍ୟ କୋଉଠି ନାହିଁ। ବିଚାର ବିଭାଗର ଅନେକ ଦସ୍ତାବିଜ, ସ୍ମୃତି ଓ ସାମଗ୍ରୀ ଏଠାରେ ରଖାଯାଇଛି।

ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଚୌଧୁରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଦାସ

ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି। ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ପାଇଁ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି। ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଦୂରରେ ରହି ଜଣେ ଅଦାଲତରେ ହେଉଥିବା ମାମଲା ଶୁଣାଣିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିପାରୁଛି। ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ଡିଜିଟାଲ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଉଛି। କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁଦୀର୍ଘ ଇତିହାସ ରହିଛି। ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଭିନ୍ନ ସମୟ ଦେଇ ଗତି କରି ଆଜି ଏଠି ପହଞ୍ଚିଛି। ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍' (ନ୍ୟାୟର ସଂଗ୍ରହାଳୟ)। ଐତିହାସିକ ବାରବାଟୀ କିଲା ପରିସରରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆବାସିକ କୋଠାରେ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି। ଗତ ଫେବ୍ରୁଆରି ୨୫ରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଛନ୍ତି। ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଅବସରରେ ପ୍ରଫେସର ଲାଲ କହିଥିଲେ, 'ମୋ ପାଇଁ ଏହା ବିଶ୍ୱର ଅଷ୍ଟମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ। ସମଗ୍ର ଦେଶର ଲୋକମାନେ ଏଭଳି ଏକ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହେବେ।' ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର ଓ ଅନ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରାଯାଇଥିଲା। ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ବିଚାର ବିଭାଗର ଏଭଳି ଦସ୍ତାବିଜମାନେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବ ଯାହା ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କ୍ରମାଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବ। ଏହା ଶିକ୍ଷା ଓ ଗବେଷଣା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନେବ। ଶହେ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ଏହି କୋଠାରେ ୨୦୧୭ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏକ ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସ ଓ ଐତିହ୍ୟକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ସହିତ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଲାଗି ଏହି ନୂଆ ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ନିର୍ମାଣ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପରିଦର୍ଶନ ସହିତ ବିଦେଶର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ଏହି ଆଧୁନିକ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି। ଏଥିସହିତ ରାଜ୍ୟର ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଆସ୍କା, ଭଦ୍ରକ, ବାଲେଶ୍ୱର, ବାରିପଦା, କେନ୍ଦୁଝର, ପୁରୀ, ଢେଙ୍କାନାଳ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପ୍ରାଚୀନ ବସ୍ତୁ ଓ ରେକର୍ଡ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି। ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଐତିହାସିକ, ସଂରକ୍ଷଣ ବିଶେଷଜ୍ଞ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଆଇନ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା।

ଏହି କମିଟିର ପରାମର୍ଶରେ 'ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍'ରେ ଗୋଟିଏ ଥିମ୍ ପ୍ୟାଭିଲିୟନ୍, ସାତଟି ଗ୍ୟାଲେରି, ଲାଇବ୍ରେରି ଓ ସୋଭେନିୟର ସପ୍ କରାଯିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା। ଥିମ୍ ପ୍ୟାଭିଲିୟନ୍‌ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଗ୍ୟାଲେରିରେ ହାଇକୋର୍ଟ ସଂପର୍କରେ ସବୁ ସୂଚନା ଓ ଡିଜିଟାଲ୍ ଟାଇମ୍ ଲାଇନ୍ ରହିଛି। ଆରମ୍ଭ ଦିନଠାରୁ ହାଇକୋର୍ଟର ଫଟୋ ଓ ଗ୍ରାଫିକ୍ ମଡେଲ୍ ରଖାଯାଇଛି। ଗ୍ୟାଲେରି ଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିବର୍ତ୍ତନ ଉପଲବ୍ଧି କରିହେବ। ୧୯୪୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିନର ଫଟୋ ଏଠାରେ ରହିଛି।

ବିଚାରପତି ବସୁଥିବା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଓ ଚେୟାର

ସଂଗ୍ରହାଳୟର ଏକ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କ୍ରମବିକାଶ ସଂପର୍କରେ ବହୁ ତଥ୍ୟ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଛି। ଦୁଇ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସଂପର୍କିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ୧୮୦୪ରୁ ୧୯୪୭ ମଧ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣା ବିଷୟରେ ଏଠାରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ମାମଲାର ଟ୍ରାଏଲ୍ ଓ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ସଂପର୍କିତ ଅଦାଲତର ରାୟ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ତିନି ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରଥା ଅନୁମୋଦିତ ଆଇନ ବିଷୟରେ ଜାଣିହେବ। ଚାରି ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ୧୮୦୮ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୨୦୧୩ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟରେ ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ଖବରର ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ପାଞ୍ଚ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ପୁରୁଣା ସମୟରେ କୋର୍ଟରେ ଆଇନଜୀବୀ ଓ ବିଚାରପତି ପରିଧାନ କରୁଥିବା ପୋଷାକ, ଆସବାବପତ୍ର, ଷ୍ଟାମ୍ପ, ସିଲ୍ ଇତ୍ୟାଦି ରହିଛି। ଛଅ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଇନ ଶିକ୍ଷାର ଇତିହାସ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ଏଥିସହିତ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରମୁଖ ଆଇନଜୀବୀଙ୍କ ତଥ୍ୟ ରହିଛି। ବାରିପଦା ଓ ଆସ୍କାର ଐତିହାସିକ କୋର୍ଟ କୋଠରି ଆଧାରରେ ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ସାତ ନମ୍ବର ଗ୍ୟାଲେରିରେ ରହିଛି। ଏହି ଆଧୁନିକ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରହିଛି ଲାଇବ୍ରେରି, ସୋଭେନିୟର ସପ୍ ଏବଂ ଅଡିଓ ଭିଜୁଆଲ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍।

ପୁରୁଣା ମାମଲାର ରାୟ

ଦୁଇ ଶହ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ମାମଲାର ରାୟ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରହିଛି। ୧୮୧୩ ମସିହାର ରାଜା ହରିହର ଭଞ୍ଜ ବନାମ ରାଜା ଜଗନ୍ନାଥ ଭଞ୍ଜଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୧୫, ଡିସେମ୍ବର ୨ ତାରିଖର ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ୧୮ ଶହ ଶତାବ୍ଦୀର ଆଉ କେତେକ ମାମଲାର ରାୟ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ କାଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଦାଲତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ରାୟର କପି ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ। ସଂଗ୍ରାମୀ ଧରଣୀଧର ନାୟକ, ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଓ ଅନ୍ୟ ବହୁ ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ମାମଲାର ରାୟ

ଆଇନଜୀବୀ ଓ ଅଦାଲତ କର୍ମଚାରୀ ପିନ୍ଧୁଥିବା ପୋଷାକ ଏବଂ ପୁରୁଣା ଟାଇପ୍‌ରାଇଟର

ତୁମେ ଯଦି କୌଣସି କଥାକୁ ସହଜରେ ବୁଝାଇ ପାରୁନାହିଁ, ତା' ଅର୍ଥ ତୁମେ ନିଜେ ତାକୁ ଭଲ ଭାବେ ବୁଝିନାହିଁ। - ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ଆଇନ୍‌ଷ୍ଟାଇନ୍

ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ଗଙ୍ଗାମଠର ମହନ୍ତଙ୍କୁ ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁ ଗୋପନୀୟ ଭାବେ ପଠାଇଥିବା ଚିଠାଉର ନକଲ ବି ଏଠି ରହିଛି। ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ଓ ଅନ୍ୟ ଐତିହାସିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱଙ୍କ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ବହୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରଖାଯାଇଛି।

ସର୍କିଟ୍ ବେଞ୍ଚ ଓ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପ୍ରଥମ ରାୟ

୧୯୪୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କଲିକତା ହାଇକୋର୍ଟ ପରିସରରେ ୧୮୬୨ରୁ ୧୯୧୨ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା। ଏହାପରେ ୧୯୧୨ରୁ ୧୯୪୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟ ପରିସରରେ ଏହା ରହିଥିଲା। ଓଡ଼ିଶାର ଦକ୍ଷିଣାଞ୍ଚଳ ମାଡ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ଥିଲା। ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ମଧ୍ୟରେ କଲିକତା, ପାଟନା ଓ ମାଡ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟର ରେକର୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟ ସର୍କିଟ୍ ବେଞ୍ଚ ୧୯୧୬ ମସିହା ମେ ମାସ ୧୮ ତାରିଖରେ କଟକଠାରେ ବସିଥିଲା। ସର୍କିଟ୍ କୋର୍ଟର ପ୍ରଥମ ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ସେହିଭଳି ଭାବେ ୧୯୪୮ରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବା ପରେ ସେହିବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ୨୬ରେ ପ୍ରକାଶିତ ରାୟର କପି ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅଦାଲତଙ୍କ ରାୟ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ।

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି ରାଜ୍ୟପାଳ, ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଚାରପତି ବୃନ୍ଦ

ପୁରୁଣା ଗାଭେଲ୍

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟର ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଷ୍ଟାମ୍ପ୍

ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟର ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ପେପର ରହିଛି। ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜାଙ୍କ ଫଟୋ ଥିବା ଏକ ଅଣାର ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ମଧ୍ୟ ରହିଛି। ନେତାଜୀ, ମଧୁ ବାବୁ, ସହିଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ, ଗଜପତି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ, ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ, ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଫଟୋ ଥିବା ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି।

ପୁରୁଣା ଟାଇପ୍‌ରାଇଟର ଓ କାଲ୍‌କୁଲେଟର

ପୂର୍ବରୁ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ଟାଇପ୍‌ରାଇଟର ଓ କାଲ୍‌କୁଲେଟର ଏଠାରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ପିତଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧାତୁ ନିର୍ମିତ ଷ୍ଟାମ୍ପ୍, ପେପରୱେଟ୍, କୋଲପ, ଘଣ୍ଟା ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ରହିଛି। ପୁରୁଣା ସମୟରେ ଅଦାଲତରେ ବିଚାରପତିମାନେ ପରିଧାନ କରୁଥିବା ପୋଷାକ ଓ ମୁଣ୍ଡରେ ପିନ୍ଧୁଥିବା ୱିଗ୍ ବି ରହିଛି। ଆଇନଜୀବୀ ଓ ଅଦାଲତର କର୍ମଚାରୀ ପିନ୍ଧୁଥିବା ପୋଷାକକୁ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରଖାଯାଇଛି।

ମାମଲା ଶୁଣାଣି ଓ ଫାଶୀଦଣ୍ଡ

ଅଦାଲତରେ କେମିତି ମାମଲା ପରିଚାଳନା ହେଉଥିଲା ତାହା ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି। ଅଭିଯୁକ୍ତ କେମିତି କାଠଗଡ଼ାରେ ଠିଆ ହେଉଥିଲେ, ବିଚାରପତି କେମିତି ଉଚ୍ଚ ଆସନରେ ବସି ବିଚାର କରୁଥିଲେ, ଓକିଲ କେମିତି ଜବାବ-ସୁଆଲ କରୁଥିଲେ, କେମିତି ଫାଶୀଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଉଥିଲା ତାହା ସବୁ ଏଠାରେ ଦେଖିହେବ। ଆଗ କାଳରେ ଅଦାଲତରେ ବ୍ୟବହୃତ ଚେୟାର, ଟେବୁଲ, ସୋଫା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ରହିଛି।

ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁଙ୍କ ଚିଠି

ପୁରୁଣା ଆଇନ ବହି ଓ ଟ୍ରେଜେରି

ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି ବହୁ ପୁରାତନ ଆଇନ ବହି ଓ ଜର୍ଣ୍ଣାଲ୍। ୧୮୬୯-୭୦ର ବେଙ୍ଗଲ ଲ' ରିପୋର୍ଟ୍‌ସ ରହିଛି। ସେହିଭଳି ବ୍ରିଟିଶ୍ ଅମଳର ଶତାଧିକ ବର୍ଷ ପୁରୁଣା ଅନ୍ୟ ଲ' ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ। ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପରିସରରେ ରହିଛି ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ଲୁହା ଟ୍ରେଜେରି। ୧୯୧୩ରେ ମାଡ୍ରାସରେ ଏହା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ଟ୍ରେଜେରିରେ ରହିଥିବା ଲେଖାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଛି।

ଅଦାଲତର ପଙ୍ଖା

ମକ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍‌ରେ ପୁରୁଣା ଦିନରେ କେମିତି ଅଦାଲତ ବସୁଥିଲା ଦେଖିହେବ। ସେତେବେଳେ ଛାତରେ ଲାଗିଥିବା ହାତପଙ୍ଖା, କାନ୍ଥରେ ଲାଗୁଥିବା ଘଣ୍ଟା, ବିଚାରପତି ବସୁଥିବା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଓ ଚେୟାର ସହିତ ଆଇନଜୀବୀ ଓ ମହକିଲ ବସୁଥିବା ଚେୟାର, ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଟେବୁଲ ଏଠାରେ ରହିଛି।

ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅନୁଧ୍ୟାନ

ମୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. ମୁରଲୀଧରଙ୍କ ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିଲେ। ଓଡ଼ିଶାର ଐତିହ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଚିଠି ଲେଖି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ। ଚିଠିର ଉତ୍ତରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସବୁ ପ୍ରକାର ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ବୋଲି ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କୁ ଅବଗତ କରିଥିଲେ। ମୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂର୍ବରୁ ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି, ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଓ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଲଲାଟେନ୍ଦୁ ଦାସ ମହାପାତ୍ର କଲିକତାସ୍ଥିତ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍, ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ୍ ଓ ପୁଲିସ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍, ବିହାର ଓ ପାଟନା ମ୍ୟୁଜିୟମ୍, ଚେନ୍ନାଇସ୍ଥିତ ସରକାରୀ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଜଷ୍ଟିସ୍ ମିଶ୍ର ଓ ଡକ୍ଟର ଦାସ ମହାପାତ୍ର ଦେଶର ଆଉ କେତେକ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ। ତାପରେ ଲଣ୍ଡନ୍‌ସ୍ଥିତ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଲାଇବ୍ରେରିର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଭିଡିଓ ମିଟିଂ ମଧ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା।

ଦେଶର ପ୍ରଥମ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍

ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ହେଉଛି ଦେଶରେ ପ୍ରଥମ। ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ଏପରି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଚୀନ୍ ସହିତ ବିଶ୍ୱର ହାତଗଣତି କେତୋଟି ଦେଶରେ ରହିଛି। ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସକୁ ସଂଗୃହୀତ କରି ରଖିବାକୁ ସେଣ୍ଟର ଫର ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଆର୍କାଇଭ୍‌ସ ଓ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ। ସାଧାରଣରେ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସି ନ ଥିବା ଶତାଧିକ ବର୍ଷର ବହୁ ପୁରୁଣା ରାୟ ଓ ରେକର୍ଡକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ମାମଲାର ରାୟର କପି ଏଠାରେ ରହିଛି। ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା, ପାର୍ସୀ, ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ବହୁ ପୁରୁଣା ରାୟ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖାଯାଉଛି। ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଦାଲତରେ ପୁରୁଣା ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିବା ଷ୍ଟାମ୍ପ୍, ଟାଇପ୍‌ରାଇଟର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ସ୍ଥାନୀତ କରାଯାଇଛି। ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କଲେଜ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ, ଗବେଷକ ଓ ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମଗ୍ରୀ ରହିଛି। ଏହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ନ୍ୟାୟିକ ଇତିହାସର ଗବେଷଣା ଓ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି।

ଡକ୍ଟର ଲଲାଟେନ୍ଦୁ ଦାସ ମହାପାତ୍ର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ତଥା ଓଏସ୍‌ଡି
ସେଣ୍ଟର ଅଫ୍ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଆର୍କାଇଭ୍‌ସ

ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପରେ ପୁରୁଣା ଦସ୍ତାବିଜ

ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରେକର୍ଡ ରୁମ୍‌ରେ ପୁରୁଣା ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି। ଧୂଳି ଲାଗି ଅଲୋଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିବା ବିଚାର ବିଭାଗର ପଚାଶ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ପତ୍ରର ଡିଜିଟାଇଜେସନ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଛି। ଏକ ଅଗ୍ରଣୀ ଖବରକାଗଜରେ ପୁଲିସ ବିରୋଧରେ ଲେଖିଥିବାରୁ ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ନାଁରେ ମାମଲା ରୁଜୁ ହୋଇଥିଲା। ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗଛ ତଳେ ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଥିଲା ଏବଂ ଖୋର୍ଦ୍ଧାର ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଅଫିସରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋପବନ୍ଧୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। ବିଚାରପତି ଥିଲେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ। ଏଭଳି ଅନେକ ଐତିହାସିକ ମାମଲାର କାଗଜପତ୍ର ଓ ରାୟ ଡିଜିଟାଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଉଛି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅଲୋଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେଣ୍ଟର ଅଫ୍ ଜୁଡିସିଆଲ୍ ଆର୍କାଇଭ୍‌ରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ରଖାଯାଉଛି। ଏଯାବତ୍ ଏହି କେନ୍ଦ୍ରରେ ୫୧ ହଜାର ୩୦୮ ପୁରୁଣା ରେକର୍ଡ ସଂରକ୍ଷିତ ହେଲାଣି। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଠୁ ପୁରୁଣା ଏକ ରେକର୍ଡ ୧୮୦୮ ମସିହାର ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି। ୧୮୧୩ରୁ ୧୯୫୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ୧୧,୨୧୭ ଦେୱାନୀ ମାମଲା (ସିଭିଲ୍ କେସ୍) ଓ ୩,୦୫୪ ଫୌଜଦାରୀ ମାମଲା (କ୍ରିମିନାଲ୍ କେସ୍)ର ରେକର୍ଡ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଛି।

ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲିଲା ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍

କଟକ ଅଫିସ,୧୦।୩

■ ସୋମବାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଦିନ ଖୋଲା
■ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦ଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟା
■ ପ୍ରବେଶ ଦେୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛାଡ଼

କଟକ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗ ପରିସରସ୍ଥ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍‌କୁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଲାଗି ଶୁକ୍ରବାରଠାରୁ ଖୋଲାଯାଇଛି। ଏହି ନ୍ୟାୟିକ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ସପ୍ତାହରେ ସୋମବାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁଦିନ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦ଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖୋଲାରହିବ। ସଂଗ୍ରହାଳୟ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ ଦେୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଗଣା ରଖାଯାଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଛି।

ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଖୋଲାଯିବା ଉପଲକ୍ଷେ ଏକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ହାଇକୋର୍ଟ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍. ମୁରଲୀଧର କହିଥିଲେ, ସଂଯୋଜକ କମିଟି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ଗୁଣାତ୍ମକମାନ ବିଶିଷ୍ଟ କରିପାରିଛି। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଇନ୍‌ଟାକ୍, ପିଲୁ ମୁଡି କଲେଜ ଅଫ୍ ଆର୍କିଟେକ୍ଚର, କଟକ ମହାନଗର ନିଗମ, ୱାର୍କସ୍ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଆଦିର ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ରହିଛି। ଓଡ଼ିଶା ସଂସ୍କୃତି, କଳା ଓ ପରମ୍ପରାରେ ସମୃଦ୍ଧ। ଓଡ଼ିଶାର ଅତୀତ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି। ଏହି ଅବସରରେ ସଂଯୋଜକ କମିଟିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରାଯାଇଥିଲା। ସଂଗ୍ରହାଳୟର ରୂପରେଖ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଏହି ସଂଯୋଜକମାନେ ହେଲେ ବିଚାରପତି ଡ. ଏ.କେ. ମିଶ୍ର, ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏ.ବି. ତ୍ରିପାଠୀ, ବି.ବି. ମିଶ୍ର, ସଞ୍ଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋତା, ଡ. ନିବେଦିତା ମହାନ୍ତି, ଜନଜାତି ସଂଗ୍ରହାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏ.ବି. ଓତା, ପ୍ରଫେସର ନୀହାର ରଞ୍ଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଜିଲାପାଳ ଭବାନୀ ଶଙ୍କର ଚୟନୀ ଓ ଇନ୍‌ଟାକ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଲ୍ଲିକା ମିତ୍ର। ବିଚାରପତି ଦେବବ୍ରତ ଦାସ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଓ ବିଚାରପତି ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥିଲେ।

ସୂଚନାଯୋଗ୍ୟ, ଗତ ଫେବୃୟାରୀ ୨୫ରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ଏଥିରେ ଗୋଟିଏ ଥିମ୍ ପାଭିଲିୟନ୍ ଓ ୭ଟି ଗ୍ୟାଲେରି କରାଯିବା ସହ ଏକ ଲାଇବ୍ରେରି ଓ ସୋଭେନିର୍ ଶପ୍ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି। ଲାଇବ୍ରେରିରେ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଓ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆଇନ ପୁସ୍ତକ ଓ ଜର୍ନାଲଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି।

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲିଲା ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍

କଟକ,୧୦।୩(ଇମିସ): ଐତିହାସିକ ବାରବାଟୀ କିଲା ପରିସରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିବା ଦେଶର ପ୍ରଥମ ନ୍ୟାୟିକ ସଂଗ୍ରହାଳୟ 'ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍' ଜନସାଧାରଣ ପାଇଁ ଖୋଲିଛି। ଆଜି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପରିସରରେ ଆୟୋଜିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ ଏସ.ମୁରଲୀଧର ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଔପଚାରିକ ଭାବେ ଖୋଲିବା ପ୍ରସଂଗ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ। ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମ କିଛି ମାସ କୌଣସି ଦେୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ସୋମବାରକୁ ଛାଡି ଅନ୍ୟ ସବୁ ଦିନ ୧୦ଟାରୁ ୬ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଖୋଲା ରହିବ ବୋଲି ଏହି ଅବସରରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଫେବ୍ରୁଆରି ୨୫ରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହି ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍‌କୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ଏହା ସମଗ୍ର ଦେଶ ପାଇଁ ଗୌରବର ବିଷୟ।

ଆଜି ଆୟୋଜିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ ଏସ.ମୁରଲୀଧର କହିଥିଲେ ଯେ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସରେ ଲୋକମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ ସହିତ ନିଜର ସଂଯୋଗ ଜାଣି ପାରିବେ। ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରତିଫଳନ ଓ ଆତ୍ମନିରୀକ୍ଷଣର ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠି ଜଣେ ନିଜ ଇତିହାସ ସହିତ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିବ। ରାଜ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧ ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା, କଳା ଉପରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଆଲୋକପାତ କରିବା ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସ୍ଥାନ ହୋଇ ପାରିଛି ବୋଲି କହିଥିଲେ। ମ୍ୟୁଜିୟମ ପାଇଁ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟିର ସଦସ୍ୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ। ଏଥି ସହିତ ଇନଟାକ୍, ପିଲୁ ମୋଦି କଲେଜ ଅଫ୍ ଆର୍କିଟେକ୍ଚର, ପୌର ନିଗମ ଓ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗର ଉଦ୍ୟମକୁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଓ ହାଇକୋର୍ଟର ଅନ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିଥିଲେ। ଜଷ୍ଟିସ ଦେବବ୍ରତ ଦାଶ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିବା ବେଳେ ଜଷ୍ଟିସ ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଏହି ଅବସରରେ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ସଦସ୍ୟମାନେ ନିଜ ଅନୁଭୂତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସହିତ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ। ବିଶେଷ କରି ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଓ ପରିକଳ୍ପନା ଯୋଗୁଁ ମୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ ଆଜି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିଛି ବୋଲି ସଦସ୍ୟମାନେ ମତ ଦେଇଥିଲେ।ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ମୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂର୍ବରୁ ହାଇକୋର୍ଟ ଐତିହାସିକ, ସଂରକ୍ଷଣ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଓ ଆଇନ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଗଠନ କରିଥିଲେ। ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବିଚାରପତି ଡକ୍ଟର ଜଷ୍ଟିସ ଏ.କେ.ମିଶ୍ର, ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଆଇପିଏସ ଏ.ବି.ତ୍ରିପାଠୀ. ବି.ବି.ମିଶ୍ର, ଐତିହାସିକ ଡକ୍ଟର ନିବେଦିତା ମହାନ୍ତି, ଟ୍ରାଇବାଲ ମ୍ୟୁଜିୟମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏ.ବି.ଓତା, ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରଶାସକ ସଂଜୀବ ଚନ୍ଦ୍ର ହେତା, ପ୍ରଫେସର ନିହାର ରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ, କଟକ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଡକ୍ଟର ଭବାନୀ ଶଙ୍କର ଚୟନୀ, ଇନଟାକ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଲ୍ଲିକା ମିତ୍ର ଏହି କମିଟି ସଦସ୍ୟ ରହିଥିଲେ।

ଆଜିଠୁ ଖୋଲିବ 'ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ'

ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟି ସଦସ୍ୟ ଓ ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରପତିବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହ ମୁଖ୍ୟବିଚାରପତି ଏସ୍ ମୁରଲୀଧର

କଟକ, (ବ୍ୟୁରୋ) ୧୦।୩ : କଟକ ଗଡ଼ଖାଇ ପରିସରରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ (ମ୍ୟୁଜିୟମ ଅଫ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍) ଶନିବାରଠାରୁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲିବ ବୋଲି ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏସ୍ ମୁରଲୀଧର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡିୟମ ନିକଟରେ ଥିବା ଐତିହାସିକ ଗଡ଼ଖାଇସ୍ଥିତ ଏହି ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଶୁକ୍ରବାର ଅପରାହ୍ଣରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ମୁଖ୍ୟଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, ପୂର୍ବରୁ ହାଇକୋର୍ଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ ଥିବା ଏହି ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ ଏକ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟି ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜ୍ଞାପନ ଅବସରରେ ଜଷ୍ଟିସ ମୁରଲୀଧର ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଯୋଗ କରିଥିବା ହାଇକୋର୍ଟର ବିଚାରପତି ଓ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ଶନିବାରଠାରୁ ପୂର୍ବାହ୍ଣ ୧୦ଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ସଂଗ୍ରହାଳୟ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ରହିବ । ତେବେ ପ୍ରତି ସୋମବାର ଏହା ବନ୍ଦ ରହିବ । କିଛି ମାସ ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରବେଶ ଦେୟ ନିଆଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଜଷ୍ଟିସ ମୁରଲୀଧର କହିଛନ୍ତି । ଏହି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ସଭାରେ ବିଚାରପତି ଦେବବ୍ରତ ଦାଶ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଅବସରରେ ନ୍ୟାୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉପଦେଷ୍ଟା କମିଟିମାନେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଏହି ପଦକ୍ଷେପକୁ ବେଶ୍ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ବିଚାରପତି ଶଶିକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ସୂଚନାଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଫେବୃଆରୀ ୨୫ରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଫେସର ଗଣେଶୀ ଲାଲ ଏହାକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶା ନ୍ୟୁଜ୍
ODISHA NEWS ओड़िशा न्यूज़

ପୃଷ୍ଠା-୩

March 11,Saturday, 2023
ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୧,ଶନିବାର, ୨୦୨୩

Opening of the Museum of Justice for the public

Cuttack: On 10th March, 2023 the refurbished Museum of Justice set up by the High Court of Orissa inside the Barabati Quila, Cuttack was opened for public in the presence of Dr. S. Muralidhar, Chief Justice and the Judges of the High Court. The Museum had been inaugurated by Professor Ganeshi Lal, Governor of Odisha on 25th February, 2023, Besides studying the collection, storage, conservation and exhibition protocols of different Museums of the country, a consultative committee of historians, conservation experts and legal expert had been formed to advise the High Court on the contents of the proposed Museum of Justice. Dr. Justice A.K. Misra, Shri A.B. Tripathy, retired IPS, Shri B.B. Mishra, retired IPS, Dr Nivedita Mohanty, Historian, Shri A.B. Ota, Director, Tribal Museum, Shri Sanjib Chandra Hota, retired IPS, Prof Nihar Ranjan Pattnaik, Shri Bhabani Shankar Chayani, Collector, Cuttack and Smt Mallika Mitra, Director, INTACH were the members of the consultative committee. On the advice of the Consultative Committee, the concept and the contents of the Museum have been determined and arranged. • Theme Pavilion is the introductory gallery containing digital timeline of the High Court of Orissa along with picture and graphic model of the Court and its development since inception; • Gallery-1 attempts to trace out the evolution of justice system in Odisha from ancient to modern with notes, excerpts from old texts, photos, inscriptions and archival records; • Gallery-2 depicts the freedom movement from 1804 to 1947 with references of trials and conviction of various freedom fighters from Odisha; • Gallery-3 portrays the mode of dispensation of justice among the tribes as well as importance of tribal customary laws; • Gallery-4 contains the glimpses of important judgements and news of the period from 1808 to 2013; 2 • Gallery-5

showcases the old court apparels & accessories; • Gallery-6 tells about the historical timeline of development of legal education in Odisha and information on prominent lawyers of Odisha along with classification of legal practitioners; and • Gallery-7 has a mock court room modelled on the heritage court rooms of Baripada and Aska. Besides the above galleries the Museum will also have an audio visual room, a library and a souvenir shop. On the occasion of opening the Museum for the public a function was organized in its premises to acknowledge the contribution of the members of the consultative committee where Dr. S. Muralidhar, Chief Justice and the Judges of the High Court of Orissa felicitated them. Presenting the welcome address Justice Debabrata Dash said that Odisha has a rich heritage of justice delivery system and the Museum of Justice showcases its glorious history from ancient period. Justice Dash said the Museum of Justice could be possible due to the vision of the Chief Justice. Sharing their thoughts the members of the Consultative Committee appreciated the initiative of the High Court and especially the vision of the Chief Justice Dr. S. Muralidhar in rejuvenating the High Court Museum as the Museum of Justice. Speaking on the occasion the Chief Justice Dr. S. Muralidhar applauded the contribution of the members of the Consultative Committee for their guidance in shaping the Museum of Justice and also lauded the efforts of all others including INTACH, Piloo Mody College of Architecture, Cuttack Municipal Corporation and the Works Department who contributed for it. He said the people of Odisha will find their roots and their connection to the history in the Museum of Justice as this is a place of reflection and introspection where one can connect to the larger past. The Chief Justice said that Odisha is rich in offering of its culture, tradition and art and its people have deep sense of history and culture imbibed in them which makes Odisha a lovable place for all. He added, a glimpse of the richness of Odisha is showcased in the Museum of Justice. The Chief Justice announced on the occasion that the Museum was being formally opened for the public and the visiting hours would be from 10 AM to 6 PM and that nothing will be charged to the visitors for first few months. Proposing vote of thanks Justice Sashikanta Mishra said that the Museum of Justice belongs not only to the High Court but to the State of Odisha. He said that the Museum of Justice could be possible because of the efforts, vision and commitment of Dr. S. Muralidhar. He thanked the consultative committee and all the agencies for the contribution in rejuvenation of the Museum. The Museum of Justice is now open for the public everyday from 10 AM to 6 PM except Mondays.

ODiSHA LOCAL

Photos: **Sanjib Das** Design: **Sovon Das**

The courts have always fascinated us. It is the place where one can turn to when all recourse fails with a hope that justice will be delivered. ***TOI*** *delves into the history of the Indian legal system – from past to the present – and the challenges faced by those who fought for justice and equality in the face of oppression and tyranny*

THE THEME PAVILIONS

- The theme pavilion contains a digital timeline of Orissa high court along with a photograph and graphic model of the court and its development since inception
- Attempts have been made to trace the evolution of the justice system in Odisha, from the past to the present with notes, excerpts from old texts, photographs, inscriptions and archival records
- Trials and justice delivery system during the freedom movement from 1804 to 1947 with references to conviction of various freedom fighters from Odisha can be found in one of the galleries
- There is one related to the portrayal of the mode of dispensation of justice among tribes as well as importance of tribal customary laws
- Contains glimpses of important judgments and news of the period from 1808 to 2013
- Showcases the old court apparels and accessories like wigs and judges' wig stand
- Historical timeline of development of legal education in Odisha along with classification of legal practitioners and a select list of eminent lawyers of pre-independence period
- Mock courtroom modelled on the heritage courtrooms of Baripada and Aska

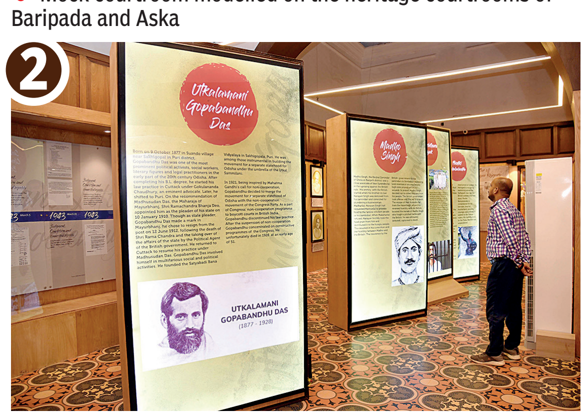

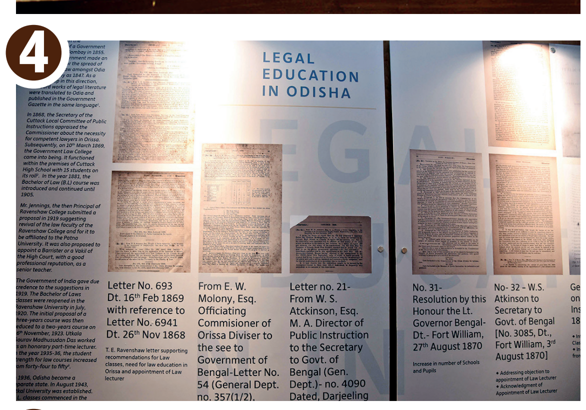

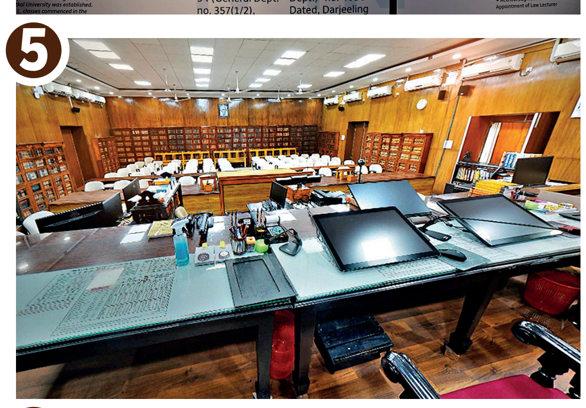

1. The apparels and accessories used in the courts
2. Trials related to freedom fighters
3. Key documents preserved from 1808 to 2013
4. A timeline of legal education in the state
5. A virtual courtroom in the state
6. Justice delivery system among tribals

MUSEUM OF JUSTICE

Ashok.Pradhan
@timesgroup.com

An MLA from Odisha was convicted by a magistrate under sedition charges for making a hate speech and was sentenced to six months' rigorous imprisonment. A sessions court reduced the sentence to six weeks and the high court acquitted him. So, what's the big deal?

The legislator was eminent freedom fighter Nabakrushna Choudhury, who had delivered a fiery speech in 1941 in which he had criticised the British colonial rule and called for India's independence. The British government had booked him for inciting violence and promoting anti-British sentiment through his speech.

The acquittal was in October 1942 in a landmark judgment by the Patna high court, which had jurisdiction over Odisha. Justice Meridith, revered for his commitment to upholding the principles of justice and fairness, cited lack of evidence and said his speech was a legitimate exercise of his freedom of expression.

If one is interested in reading the details of the trial or get a sense of how justice was delivered since ancient times, dating back to the Mauryan age, the Museum of Justice in Cuttack is the perfect place to explore.

The museum offers a fascinating insight into the history of the Indian legal system and the challenges faced by those who fought for justice and equality in the face of oppression and tyranny.

RARE EXHIBITS

The exhibits include rare original copies of important pre-Independence era judgments, including the one pronounced by the Sambalpur judgeship in 1864 against freedom fighter Surendra Sai for waging war against the state, the capital punishment awarded to freedom fighter Laxman Nayak by additional sessions judge, Koraput, on November 13, 1942, and the confirmation given to it by High Court of Judicature, Patna, on January 13, 1943.

During the pre-third century BCE (before common era) in India, justice delivery was primarily based on the advice of "purohitas," who were advisers to the king on matters related to law and justice. The king would hear a case and then make a decision based on the advice provided by the purohitas. The museum has several pictorial depictions of justice delivery in the bygone era that provide some insight into the judicial process of that time.

The museum offers a glimpse into the Artha Shastra, a treatise on governance and economics, written by Chanakya during the Mauryan Empire (between 322 and 297 BCE), and provides a detailed account of justice delivery during that time. It outlines the role of the king as the ultimate arbiter of justice, with the assistance of a group of judges who were appointed to assist in the dispensation of justice.

And how the Smritis, a collection of ancient Hindu texts that date back to the period between 300 and 100 BCEs, provide further insights into the judicial system of that time. They outline the principles of justice and the various types of punishments that could be meted out for different types of crimes. Concern for social justice and importance of compassion and fairness in the dispensation of justice in the rock edicts of Ashoka, dating back to around 200 BCE, to trials of prisoners — including freedom fighters — in accordance with the British legal system, are all part of various galleries in the museum. Details of important cases starting from 1804, when Persian was the court language, find place at the museum. From British-era manual typewriters to wooden chests, table lamps (made in England), wooden seals, brass badges, brass weighing grams, badges and locks, court seals, silver badges and table calling bells used by different judgeships at Ganjam, Bhadrak, Balangir, Dhenkanal, Rayagada and Aska also find a place in the museum.

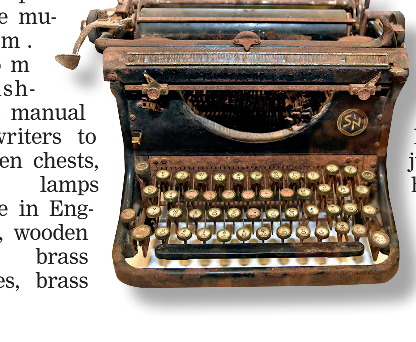

'EIGHTH WONDER'

"It is the eighth wonder of the world, for me at least. The country will be proud while going around it," were the words of governor Ganeshi Lal after inaugurating the museum on February 25.

In Chief Justice S Muralidhar's words, "It showcases judicial records that explain to the public the evolution of the legal system in Odisha and in a way gives the viewer an idea of the evolution of the justice system in India. It is a place of learning, research and teaching. This is just the beginning. There may be some shortcomings, we will add and improve. It is a project that will grow and hopefully flourish," he added.

Please write in with your story ideas and suggestions at **toibhubaneshwar@gmail.com** The best entries will feature in the newspaper.

Located on a sprawling campus, which was the official residence of the Chief Justice of Orissa high court from 1948 to August 2012, the museum, inside the precincts of Barabati Fort, has been carefully designed with eight galleries depicting different aspects related to the judiciary

A judicial museum was initially started in 2017, but on a much lower scale. It was only recently that the museum was brought to its current avtar by engaging the Indian National Trust for Cultural Heritage (Intach) and active involvement of the high court judges and historians.

Chairman of Orissa High Court Museum Committee, Justice Debabrata Dash, said, "There has been total change in the composition of the museum to make it more broad-based and theme-based, aptly rechristening it the Museum of Justice."

Explaining how the high court museum was converted into a Museum of Justice, Pratap Kumar Patra, registrar general of the high court, said Chief Justice S Muralidhar on his visits to the record rooms of the state came across judicial records dating back to the early 19th century. This led to unearthing of other precious but fragile judicial records and many artefacts. A proposal was mooted by the Chief Justice to chief minister Naveen Patnaik on March 25 last year to preserve the heritage and history of the judiciary in Odisha by revamping the museum, and the state government readily extended its support.

"This museum, apart from being a visual treat, has a treasure trove of information showcasing the evolution of the high court, metamorphosis of law and justice from ancient to modern times. It will be highly beneficial to research scholars, students, lawyers, historians and academics," Patra said.

Lalatendu Das Mohapatra, director, Centre for Judicial Archives and member of the Museum Rejuvenation Team, said the museum will help researchers in judicial history and sensitise the common man about justice delivery. "Anyone visiting the museum will have some idea about how justice delivery has evolved," he said.

Whether it's a common man or a student of law or history, researcher or judicial officer or judge, the museum is a must-see for everyone to have a quick idea on the evolution of the justice delivery system, from the ancient times till today. The museum was thrown open to the public on March 10 and entry is free.

(With inputs from Lalmohan Patnaik)

The Centre for Judicial Archives: A house for 50k fragile court records

Lalmohan Patnaik | TNN

The setting up of the Centre for Judicial Archives, less than a year ago in Cuttack, is an ambitious project by Orissa high court to systematically digitise and index over 50,000 fragile court records, making it first of its kind in the country.

"Since the modern judicial system of Odisha started with its annexation by the East India Company in different phases from the second half of the 18th century, both the high court of Orissa and district courts have left us with thousands of invaluable case records and documents which not only require proper archiving, but also consultation as source materials of history," director, Centre for Judicial Archives, Lalatendu Das Mohapatra said.

The centre in its original repository had 14,271 records out of which 11,217 were civil cases and 3,054 criminal cases (1813-1950). The earlier records belong to Sadar Diwani Adalat and Sadar Nizamat Adalat pertaining to Bengal, Madras and Central Provinces. Subsequently, on July 15, 2022, 1,999 files kept in the existing High Court Museum were transferred to its custody. Thereafter, 3,606 files from the judgeships of Sundargarh, Balangir, Puri, Keonjhar, Balasore, Koraput, Mayurbhanj and Kalahandi have been added to the collection. Besides, 31,432 files of district records room, Cuttack, also form an important constituent of the archival collection.

"At present, the total strength of the archival collection stands at 51,308 files in which the earliest one dates back to 1808," Das Mohapatra said.

Since Persian was the official language till 1839, all these case records till 1839 are exclusively in Persian.

At the time of setting up of the centre, most of the files were worm eaten and in a fragile condition. Their repair and scientific preservation were therefore the main priority. In view of this, the preservation work has been assigned to Intach, which has been repairing and preserving the records.

Intach has repaired nearly 800 files. For retrieval of information, cataloguing of records is necessary. The Centre has so far made provisional cataloguing of 9,537 files. In the provisional catalogue, case number with date, name of the parties, number of pages, languages used and overall condition of records are mentioned.

The Centre for Judicial Archives was formally established on May 1, 2022. At present, the Centre is functioning in the Orissa high court's Record Room Digitization Centre with a laboratory and a research centre where conservation of fragile records and the records of historical importance is under way.

The state government has made available 1.8 acres at Sector-1, CDA, Cuttack, for construction of a separate building for the centre. The High Court Building Committee has accepted a plan and estimate of Rs 34.89 crore for the project. "We expect to shift the entire archival work to this separate building by the end of this year," Das Mohapatra said.

According to the project report, the Orissa high court plans to upload all archival material on the website for free access of scholars. All scholars intending to consult these records will have to register with the Centre for Judicial Archives.

After their online registration, the web master will provide them with an user ID and password which the scholar will use to access these records. He/she will only read the records without being able to download them. In case they need any digitized copy for their research work, they will have to apply separately and will be provided the soft copy on payment.

FROM PAGES OF HISTORY

- The earliest court record recovered from the Cuttack record room dates back to 1808. It was an order in which a Cuttack court dismissed a civil case as the plaintiff did not appear after being summoned on two occasions
- It houses the order handing out capital punishment to freedom fighter Laxman Nayak by additional sessions judge, Koraput, on November 13, 1942, and its confirmation by the High Court of Judicature, Patna, on January 13, 1943
- A defamation case was filed by two constables of British police against Gopandhu Das for a news report published in 1922 on the alleged rape of a girl, who later killed herself, also finds a place in the archives. Puri magistrate Suresh Chandra Bose (elder brother of Subhash Chandra Bose), acquitted Das of the charge. Subsequently, the Patna HC's Circuit Court in Cuttack upheld the Magistrate's acquittal

Work under way to preserve the old records

The evolution of the justice delivery system, from past to the present

Odisha rescuing 50,000 old, fragile legal documents from the dust

SPECIAL

Satyasundar Barik
BHUBANESWAR

Step back in time to early 20th Century India, where Gopabandhu Das, a notable social reformer and the first Utkal Pradesh Congress Committee president, found himself in hot water with the law. His 'libellous' writing on the police in a leading newspaper had landed him in court. The ruling British government wanted to fix him in the case. As the case generated huge curiosity, the hearing took place in an open court under a tree. Suresh Chandra Bose, the elder brother of Subhas Chandra Bose and a judicial officer of Khordha, acquitted him due to a lack of evidence.

This slice of legal history, among many others, had nearly faded into obscurity, as silverfish nibbled on the pages in the High Court's record room.

Orissa High Court's Record Room Digitisation Centre at Cuttack (left) where old documents are being restored. BISWARANJAN ROUT

A grand effort to restore invaluable legal documents has been underway since mid-2022 by the Centre for Judicial Archives (CJA). Situated across the road from the Orissa High Court, it aims to preserve these precious judicial records for future generations.

The CJA – a first of its kind in India – took shape from an effort of the Orissa High Court to write the history of the judicial system of the State in 2020. Though some judicial officers came out with a draft history based on available historical text, they stumbled upon numerous old records and judgments in 2021. Subsequently, the Orissa HC decided to base the history on these and other historical texts. Court records do not come under the purview of the archives department, and it is the duty of all the courts in India to take care of court records.

In March 2022, S. Muralidhar, the Chief Justice of the High Court of Orissa, sought cooperation from Odisha Chief Minister Naveen Patnaik to preserve old records and document judicial history. Within 10 days, the State government gave its nod and extended full support for establishment of the CJA on May 1, 2022.

The centre is now in possession of about 51,308 fragile records of the High Court of Orissa and other district courts. The oldest record found so far dates back to 1808.

The cases heard and adjudicated between 1813 and 1950 include 11,217 civil cases and 3,054 criminal. Pre-independence, the Sadar Diwani Adalat would deal with civil matters, while the Sadar Nizamat Adalat was set up to decide upon criminal cases. Most cases belonged to Bengal, Madras, and Central provinces. For court records after 1950, upto 1,999 files were procured from the High Court Museum; 3,606 from courts in Sundergarh, Balangir, Puri, Keonjhar, Balasore, Koraput, Mayurbhanj, and Kalahandi; and 31,432 files from the District Records Room, taking the collective archival collection to 51,308 files.

"We have created posts for law consultant, history consultant, and law researchers. Records from the 1950s are being digitized in digital record rooms. Court records prior to 1948 have been declared fragile records, which are conserved scientifically with help of INTACH. A conservation laboratory has been set up in the record room," said Suman Kumar Mishra, Registrar (Judicial) of the Orissa High Court.

Records catalogued

"The records are being catalogued. Important cases of Odisha's judicial history are being identified. Some cases in which Madhusudan Das, doyen of the Odisha judiciary; or Janaki Nath Bose, father of Subhas Chandra Bose; or Sarat Bose, brother of Subhas Chandra Bose, had appeared, will be displayed in the CJA. Similarly, people will get to see cases pertaining to Gopabandhu Das during the freedom struggle," said Mr. Mishra.

Anna Salai, Chennai-600002 on behalf of THG PUBLISHING PVT LTD., and Printed by S.D.T. Rao at Vibha Publication Private Ltd., Plot No: 190-ABC, New Industrial Estate, Jagatpur, Cuttack-754021, Odisha. Editor: Suresh Nambath (Responsible for selection of news under the PRB Act).